

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Praha

Inspekční zpráva

**Gymnázium Christiana Dopplera, Praha 5 - Smíchov,
Zborovská 45/621**

Zborovská 45/621, 150 00 Praha 5 - Smíchov

Identifikátor školy: 600 005 518

Termín konání orientační inspekce: 4. ledna - 8. ledna 2001

Čj.	010 81/01-5008
Signatura	oa5zu112

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Činnost školy je vymezena „Zřizovací listinou“ vydanou MŠMT ČR dne 17. prosince 1992 čj. 28 221/92-26 a dodatky č. 1. - 3. Škola sídlí od školního roku 1993/94 v prostorách starobylé budovy (rok 1899) ve Zborovské ulici (název školy dříve: G W. Piecka, G Korunní, G Zborovská). Zaměření školy cca od jejího vzniku v roce 1957 zůstává stejné, tj. zaměření na matematiku, fyziku a rozšířenou výuku cizích jazyků. Od 1. ledna 1999 MŠMT propůjčilo škole čestný název „Gymnázium Christiana Dopplera, Praha 5 - Smíchov, Zborovská 45/621“.

V souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 13 169/99-21 ze dne 1. února 1999 škola realizuje tyto studijní obory:

1. 79-41-K/002 Gymnázium - matematika (JKOV: 79-02-5/01) studium denní, délka studia 4 roky;
2. 79-41-K/003 Gymnázium - matematika a fyzika (JKOV: 79-02-5/02) studium denní, délka studia 4 roky;
3. 79-41-K/008 Gymnázium - živé jazyky (JKOV: 79-01-5/73) studium denní, délka studia 4 roky.

Povolená kapacita školy je 600 žáků. V době konání inspekce ve škole studovalo 597 žáků (z toho 5 v zahraničí) ve 20 třídách (5 tříd čtyřletého a 15 tříd víceletého studia).

Orientační inspekce byla zaměřena na hodnocení kvality vzdělávání v matematice, fyzice, českém jazyce a literatuře, informatice a výpočetní technice, biologii a tělesné výchově ve vztahu k hodnocení kvality řízení školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Informatika a výpočetní technika

Předmět je vyučován v souladu s platnými učebními dokumenty podle tematických plánů (výjimkou je výuka jedné skupiny třídy 4N, kde zápisy v třídní knize neodpovídají předloženému tematickému plánu). Zařazení jednotlivých témat do ročníků, jejich pořadí a rozsah je výrazně ovlivněn materiálními a personálními podmínkami. V několika třídách dochází k situaci, že učivo ve skupinách téže třídy je zcela odlišné (ovlivněno schopnostmi a pojetím výuky jednotlivých učitelů). Zejména ve třídách čtyřletého studia je rozsah uživatelského softwaru snížen vzhledem k zařazení rozšiřujícího učiva (programování v Pascalu, tvorba WWW stránek, použití HTML). Obsah maturitních otázek (volitelný předmět) není zcela vyvážený, některá témata naprosto převažují (programování v Pascalu) a jiná zcela chybí (prezentační programy), nebo jsou v minimálním rozsahu (hardware). Volitelným předmětem je ve vyšších ročnících programování v jazyku C.

Výuku zajišťuje pět učitelů, z nichž jeden nespĺňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti předepsané vyhláškou MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Absence pedagogické způsobilosti v tomto předmětu občas ovlivňovala výuku (ve verbální komunikaci). Předměty se vyučují ve 2 odborných učebnách. V jedné učebně je 14 síťově propojených PC převážně s mikroprocesorem Pentium III (z nichž jsou 2 připojeny k Internetu), 2 tiskárny a 2 zpětné projektory. V počítačích jsou instalovány

Windows 98, Microsoft Office 2000 a další programy. Ve druhé učebně je 14 PC převážně s mikroprocesorem 486 a zpětný projektor. PC obsahují Windows 3.1, programovací jazyky Pascal a C, Norton Commander a jiné programy. V každé učebně je nástěnka obsahující řád učebny a přehled závad při práci s PC a jejich následným odstraněním.

Výklad teoretických poznatků za použití zpětného projektoru byl doplňován názornými příklady a občas písemnými odbornými texty. Informace s logickou návazností byly systematicky utříděné. Žáci si průběžně pořizovali poznámky do sešitu. Praktická výuka (vždy 1 PC na žáka) aktuálně navazovala na teoretické poznatky a vysvětlené programové příkazy byly všemi žáky dostatečně procvičeny. Učitelé měli připravené zadání cvičných příkladů, které žáci individuálně řešili. Náročnost příkladů se postupně zvyšovala a odpovídala znalostem a schopnostem žáků (výjimka u jedné učitelky). Procvičení vědomostí probíhalo formou testů z teoretických znalostí nebo samostatné praktické činnosti dle zadaného úkolu.

Hodnocení testů bylo objektivní s následnou analýzou chyb. Při klasifikované praktické práci žáků (s průměrnou náročností) nebyla učitelem sledována jejich samostatnost. Průběžná činnost žáka známkována nebyla. Pouze některé odpovědi byly slovně hodnoceny. Velký motivační význam mají výsledky žáků v různých soutěžích v programování (2. místo v soutěži QUANTA v Indii a jiné).

Všichni učitelé vytvořili prostor ke vzniku komunikativního prostředí, ve kterém byla respektována stanovená pravidla i osobnost učitele a žáků. Během praktických činností žáků učitelé poskytovali rady a sledovali jejich individuální výsledky. Žáci mají možnost třikrát týdně po vyučování v učebnách individuálně procvičovat získané poznatky z výuky, případně si tyto znalosti rozšiřovat.

ČŠI hodnotí úroveň informatiky a výpočetní techniky jako velmi dobrou.

Český jazyk a literatura

Výuka českého jazyka a literatury probíhá podle schválených učebních plánů a osnov, v některých ročnících jsou děleny jazykové hodiny. Jednotliví učitelé mají zpracované časově-tematické plány, které mají průměrnou vypovídací hodnotu. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, stanovené výukové cíle odpovídají složení tříd, ve vyšších ročnících probíhá plánovitá příprava k maturitě. Zápisy z předmětové komise českého jazyka a literatury jsou konkrétní a napomáhají ke zkvalitnění výuky. Bezprostřední příprava učitelů na výuku byla odpovědná.

Učitelé českého jazyka a literatury splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, až na jednu výjimku, kdy není splněna podmínka odborné způsobilosti (dle výše uvedené vyhlášky), což se projevilo i ve sledované výuce. V oblasti materiálních podmínek byla ve výuce evidentní absence didaktické techniky, přestože je ve škole k dispozici. Převažovalo používání učebnic, sešitů, tabule a kopírovaných textů, v kvalitě zápisů do sešitů jsou rezervy nejen ve vyšších ročnících, kde byl preferován samostatný přístup, ale i ve třídách nižšího stupně gymnázia. Ve škole fungují žákovská a učitelská knihovna, které nabízejí i nosiče audio a video.

Učební prostředí je vzhledem k plánované přestavbě průměrné (velmi dobrou estetickou úroveň mají učebny v půdní přestavbě). Psychohygienické klima ve sledovaných hodinách mělo nadprůměrnou až příkladnou úroveň.

Struktura výuky odpovídala věku žáků, převažovaly tradiční metody frontálního opakování, výkladu a shrnutí učiva. V průběhu hospitovaných hodin byly použity i formy individuální a skupinové práce, byl vytvořen prostor pro diskusi, objevily se i prvky problémového vyučování, celkově se však nejednalo o systematické využívání těchto možností. V jednom

případě bylo nevhodně použito současné písemné a ústní zkoušení. V literární části předmětu byla zaznamenána častá práce s textem, nekoordinovanost zápisů z těchto rozborů však nevytváří prostor pro zapamatování učiva. Celkově byly metody a formy práce variabilnější v hodinách jazyka. Rezervy jsou v zadávání konkrétních úkolů, které by motivovaly žáky v době jejich samostatné práce (např. při zkoušení nebyla většinou časově limitována).

Motivace ve sledovaných hodinách byla velmi dobrá, často se objevovaly návaznosti na životní zkušenosti (inzeráty v hodině stylistiky, referáty o aktuálních kulturních akcích, využití ukázek z klasické literatury v hodinách mluvnice). Výrazným motivačním faktorem bylo hodnocení, které bylo verbální i známkové, celkově byla klasifikace mírně nadhodnocena (frekvence známek je vysoká). Posudky a hodnocení maturitních písemných prací z českého jazyka a literatury byly na velmi dobré úrovni.

V komunikaci mezi vyučujícími a žáky převažovalo přesné dodržování dohodnutých pravidel, ve dvou případech se objevily rušivé momenty, které nebyly důrazně řešeny. Komunikativní dovednosti žáků se nadprůměrně projevovaly v literárních hodinách, v jazyce a stylistice byly odpovědi spíše popisné než tvořivé. Žáci měli dostatečný prostor pro vyjadřování vlastních názorů (zejména v literatuře), jejich osobnost byla až na jednu výjimku (mírné ironizování) plně respektována. Verbální projev učitelů se občas pohyboval v obecné češtině, sami však opravovali své chyby a ke spisovné češtině vedli i žáky. Rezervou v interakci je neustálá přítomnost vyučujících u tabule. O rozvoji smyslu žáků pro vzájemnou spolupráci svědčí potlesk celé třídy (4N) po mimořádně kvalitním referátu spolužáka.

ČŠI hodnotí předmět český jazyk a literatura jako velmi dobrý.

Matematika

Výuka probíhá dle vlastních učebních plánů schválených MŠMT. Pro jednotlivé třídy mají učitelé vypracované tematické plány (v některých případech bez časového rozvržení), které dle předložených zápisů kontroluje předmětová komise. Ředitel školy v rámci svých pravomocí dělí některé hodiny na cvičení. Výukové cíle odpovídají zaměření jednotlivých tříd (na matematiku a fyziku nebo na živé jazyky). Žáci prvního a druhého ročníku čtyřletého studia se zaměřením na matematiku a fyziku mají možnost volby nepovinné matematiky (využili všichni žáci) a žáci třetích a čtvrtých ročníků čtyřletého studia a septimy osmiletého studia dvou matematických seminářů.

Učitelé školy jsou zároveň i konzultanty pro různé matematické soutěže a seminární práce žáků. V soutěži Klokán se školního kola účastní všichni žáci a úspěšní postupují dále. V obvodních kolech ve všech kategoriích získávají žáci školy přední místa, stejně tak i v Pythagoriádě. Matematickou olympiádu řeší řada žáků a opět na obvodní i regionální úrovni obsazují přední místa, nejlepší z nich se velmi dobře umisťují i v celostátním měřítku. Škola organizuje pro zájemce ze základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií v Praze matematickou soutěž Pražská střela k podchycení matematických talentů. Na přípravě soutěžních úloh se významně podílejí učitelé i žáci školy. Výjimečně talentovaní žáci školy mají povoleno individuální studium matematiky.

Matematiku vyučuje jedenáct učitelů, splňujících podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Na výuce se podílejí i učitelé z MFF UK a ČVUT, kteří formami a metodami výuky (v některých hodinách) připravují žáky na vysokoškolský způsob studia. Materiální a psychohygienické podmínky pro výuku jsou velmi dobré.

Sledovaná výuka matematiky byla účelně strukturována vzhledem k věku žáků, jejich zaměření a studijním předpokladům. Výklad učitelů byl na mimořádné odborné úrovni, kladené otázky byly jasné a přesně formulované a učitelé dbali o to, aby i vyjadřování žáků bylo přesné. Ve

vyšších ročnících byli žáci vedeni k vyslovování a dokazování hypotéz a rozvíjelo se tak jejich logické a abstraktní myšlení. Učitelé průběžně ověřovali pochopení učiva a reagovali na nepřesnosti v odpovědích žáků. Žáci pracovali individuálním tempem, učitelé pro ně měli připraveno dostatečné množství úloh. Účelně byly ve výuce využívány učebnice, sbírky úloh i další pracovní materiály. V semináři volili učitelé rozmanité formy práce, vedli žáky k samostatnému studiu další odborné literatury i k řešení náročných komplexních úloh. Pozornost učitelů byla věnována opakování a upevňování učiva, jejich otázky byly zaměřeny na pochopení souvislostí a aplikaci vztahů s návazností na probírané učivo. Žáci vypracovávají referáty na různá matematická témata, které doplňují zajímavými příklady z odborné literatury a vhodně při tom uplatňují mezipředmětové vztahy.

Ve výuce byli žáci převážně pozitivně motivováni. Učitelé pravidelně zadávali a kontrolovali domácí úkoly. Předložené písemné práce byly přiměřeně náročné a objektivně ohodnocené.

Osobnost žáka byla učiteli respektována, při výuce panovala ve třídách přátelská atmosféra projevující se výbornou spoluprací mezi učitelem a žáky i mezi žáky navzájem. Verbální projev učitelů byl velmi dobrý.

Výuka matematiky a matematického semináře je hodnocena jako vynikající.

Fyzika

Hodinová dotace fyziky odpovídá ve všech ročnících učebnímu plánu schválenému MŠMT. Učitelé mají vypracované tematické plány pro jednotlivé třídy. Ředitel školy v rámci svých pravomocí dělí některé hodiny na cvičení. Pro žáky třetích a čtvrtých ročníků čtyřletého studia a septimy osmiletého studia se realizují tři semináře (fyzika, úlohy z fyziky a komplexní úlohy z fyziky).

Žáci se účastní širokého spektra soutěží a odborných aktivit a dosahují výborných výsledků v republikových i mezinárodních soutěžích (Turnaj mladých fyziků, Fyzikální olympiáda, Středoškolská odborná činnost, První krok k Nobelově ceně za fyziku). Účastníci fyzikální olympiády v obvodním i regionálním kole v jednotlivých kategoriích obsazují přední místa a někteří se výborně umisťují i v celostátním kole. Družstvo školy bylo reprezentantem ČR na 13. mezinárodním Turnaji mladých fyziků a obsadilo 3. místo (za dosavadní výsledky v této soutěži získali žáci školy a vedoucí družstva pozvání do Indie). Dalším úspěchem žáků byla 2. cena z 12. soutěže EU pro mladé vědce (vědecký projekt – fyzika, Nizozemsko). Řada žáků se účastní středoškolské odborné činnosti (SOČ) ve fyzice. Školní kolo této soutěže se organizuje formou Studentské konference ve fyzice, nejlepší žáci získali ocenění i na celostátní přehlídce. Škola organizuje pro zájemce ze základních škol a nižších ročníků víceletých gymnázií Prahy seminář FYGYZ (FYzika GYmnázia Zborovská) a soutěž Dopplerova vlna jako přípravu pro budoucí žáky školy. Na přípravě úloh pro soutěž spolupracovali učitelé, stejně tak i žáci školy, kteří se účastní též soutěže O klobouk kouzelníka Pokustóna. Žáci čtvrtých ročníků vypracovávají seminární práci a konzultanty jim jsou vědečtí pracovníci AV ČR a VŠ. Pozitivní výsledky žáků ve fyzice vyplynuly i z naplnění dohod o spolupráci s Fyzikálním ústavem AV ČR, s FJFI (Fakultou jadernou a fyzikálně inženýrskou) ČVUT, s MFF UK a s VŠCHT (Vysokou školou chemicko-technologickou). Škola úzce spolupracuje s Hvězdárnou a Planetáriem hl. m. Prahy. V červnu -organizuje škola pro vyšší třídy gymnázia Fyzikální týden (navštěvují laboratoře FJFI, různé odborné přednášky a exkurze). Vedení školy podporuje setkávání žáků s předními českými i zahraničními odborníky (přednášky a besedy na fyzikální témata). Žáci využívají řady odborných časopisů, které mají k dispozici. Škola úspěšně realizuje záměry práce s talentovanými žáky podle koncepce Projektu ASTRA 2000 Nadace Charty 77, zaměřeného též na učitele. Žáci s mimořádným talentem mají povolen individuální

studijní program (stejně jako v matematice).

Fyziku vyučuje devět učitelů a sedm z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jeden učitel je bez pedagogické způsobilosti (studuje DPS) a jedna učitelka bez odborné a pedagogické způsobilosti (VŠCHT) a tím nesplňují podmínky výše uvedené vyhlášky. Na výuce se výrazným způsobem podílejí i učitelé MFF UK. Materiálně-technické podmínky pro výuku předmětu jsou průměrné. Ve škole je posluchárna fyziky (vybavená videem, ale bez funkčního elektrického rozvodu) a laboratoř fyziky (s elektrickým rozvodem), ke které přiléhá přípravná pokusů. Vybavení učebními pomůckami je velmi dobré jen pro některé oblasti fyziky. Školní fyzikální sbírky byly rozšířeny o pomůcky darované Fyzikálním ústavem AV ČR a MFF UK (nefunkční přístroje byly dány k dispozici žákům).

Vysoká odborná profesionalita všech učitelů se projevila v jasném a přesném výkladu a v objasňování širších souvislostí a analogií. Výuka měla účelně stanovené výukové cíle, které byly plněny. Vhodně byly využity pomůcky k demonstraci při výkladu i samostatné práci žáků v laboratorním cvičení. Zvládnutí nových pojmů i pochopení vztahů učitelé průběžně ověřovali a případné nejasnosti ihned vysvětlovali. Dělené hodiny byly využívány převážně k teoretickým cvičením (laboratorní práce v menší míře).

Žáci jsou ředitelem školy výrazně motivováni ke vstupu do soutěží a odborných aktivit (viz výše). V převážné části výuky byli žáci zaujati vhodnou motivací a aktualizací a se zájmem s učiteli spolupracovali. Znalosti žáků učitelé ověřovali ústním orientačním zkoušením. Písemné prověrky byly velmi dobře koncipované, přiměřeně náročné a objektivně hodnocené.

Žáci měli vytvořen dostatečný prostor pro diskusi a vyjadřování vlastních názorů. Učitelé vytvářeli v hodinách tvůrčí atmosféru, respektovali osobnost žáka a vzájemný vztah byl přátelský.

Přes rezervy v materiálně-technickém vybavení je převážná část výuky na mimořádné úrovni. Výuka fyziky je hodnocena jako vynikající.

Biologie

Plánování a příprava výuky předmětu probíhají v souladu s platnými učebními dokumenty (učební plány a osnovy). Učitelé pracují s připravenými časově tematickými plány. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky je plynulá. Pro žáky 4. ročníku je realizován seminář z biologie a jako nepovinný kroužek praktická cvičení pro žáky primy a sekundy. Předmětová komise má zpracována témata k ústním maturitním zkouškám jak pro osmileté, tak i čtyřleté studium, a tato (až na výjimky - ekologie, mineralogie atd.) zahrnují v základních rysech spektrum učiva předepsané osnovami (předloženy písemné podklady k jednotlivým tématům). Dále organizuje školní kola biologické olympiády kategorie C a D. Žáci školy se zúčastnili soutěže „Ekologická olympiáda“ a obsadili 1. místo v Praze. V průběhu školního roku pořádá škola biologické exkurze (botanická, zoologická zahrada a další zajímavé lokality). Předmětová komise se dále podílí na náplni a realizaci tzv. „Exkurzního dne“ (jeden den ve školním roce je věnován biologii), ze kterého každý žák školy napíše souhrnnou zprávu.

V říjnu proběhla na škole studentská konference na téma DNA - molekula 20. století (sedm žáků školy předneslo odborný referát).

Předmět vyučují tři učitelky splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (začínající učitelka z rodinných důvodů k 1. únoru odchází ze školství). Výuka probíhá v odborné učebně, biologické laboratoři nebo v kmenových, standardně vybavených třídách, vyhovujících psychohygienickým podmínkám. Vybavenost učebními pomůckami a audiovizuální technikou je průměrná. Učitelé mají k dispozici 2 televize, video, 3 meotary, diaprojektor, dále nástěnné obrazy, kostry, trvalé preparáty, ukázky živých i neživých přírodnin

(horniny a nerosty, vycpaniny, schránky měkkýšů, nálevy, modely lidských orgánů, 3 kostry člověka atd.) a velmi dobře vybavenou odbornou knihovnu. Vybavení pro laboratorní cvičení, která jsou zařazována podle učebních osnov pouze v některých třídách, je rovněž průměrné (dostatek kvalitních mikroskopů, pitevní soupravy atd.). Předepsaná laboratorní cvičení jsou zařazena ve druhém pololetí školního roku.

Bezprostřední příprava na sledovanou výuku byla promyšlená, její kvalita byla vyrovnaná. Metodická i odborná připravenost učitelů byla velmi dobrá. Výuka byla řízena srozumitelnými pokyny, sled a výběr učiva byly svou náročností přiměřené věku žáků. Převažoval frontální způsob předávání učiva, který byl jen výjimečně proložen jinými netradičními metodami (práce ve dvojicích a skupinách). V úvodu výuky učitelky většinou formou orientačního zkoušení prověřovaly znalosti, na které pak navazoval výklad nového učiva, který byl srozumitelný, věcně správný s využitím mezipředmětových vztahů. Žáci byli vedeni k vyvozování závěrů na základě předchozích znalostí (se střídavými výsledky), sami si pořizovali poznámky. Přestože o výuku předmětu projevovali průměrný zájem, jejich znalosti byly na velmi dobré úrovni. V některých případech byly rezervy ve větším aktivním zapojení žáků. Výuka se vyznačovala vysokou odbornou úrovní a velmi dobrým verbálním projevem učitelek. Využití učebních pomůcek a didaktické techniky bylo vzhledem k probíranému učivu většinou dobré.

Sledovaná výuka měla motivační úvod spočívající v oznámení průběhu a cíle vyučovací jednotky. Vhodně byly zařazovány prvky pozitivní motivace (pochvala dílčího výkonu). Motivačně působila na žáky i přiměřená náročnost a vstřícnost učitelek. Hodnocení žáků ve sledované výuce bylo objektivní a odpovídalo výkonu.

Výuka měla klidný průběh, učitelky uplatňovaly přirozenou autoritu. Svým profesionálním projevem a přístupem k žákům vytvářely příjemnou pracovní atmosféru. Komunikace mezi učitelkami a žáky byla přátelská. Pravidla komunikace jsou dohodnutá, respektovaná a slouží k posílení vzájemné důvěry.

Výuka předmětu je hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Výuka probíhá na základě platných učebních dokumentů, podle nichž byly vypracovány tematické plány, které jsou upraveny v závislosti na materiálních podmínkách. Škola realizuje tři oddělení sportovních her (basketbal, volejbal, aerobik). Družstva žáků školy se účastní soutěží Poháru pražských škol „Poprask“ v řadě sportů - volejbal, přespolní běh, basketbal, stolní tenis, florbal atd., ve kterých dosahují dobré výsledky (3. místo ve volejbalu dívek v Praze, 1. místo družstev v šachu). Dále jsou to soutěže pro nižší třídy gymnázia v přespolním běhu, florbalu, vybíjené a Pohár rozhlasu (pořádané DDM Prahy 5). Předmětová komise pořádá pro žáky ve škole soutěže družstev ve florbalu a smíšených dvojic ve volejbalu. Škola pravidelně organizuje pro žáky lyžařské výcvikové zájezdy (4 v letošním roce) a sportovní kurzy. Učitelé předkládají vedení školy vypracované plány, včetně personálního obsazení (učitelé s platným osvědčením pro lyžařské kurzy).

Předmět vyučuje pět učitelů splňujících podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Pro výuku jsou ve škole průměrné materiální i psychohygienické podmínky. K dispozici je tělocvična pro sportovní hry a gymnastiku (rozměry cca 9x18 m) a malá tělocvična, tzv. „FIT centrum“, pro kondiční cvičení, aerobik apod. Vybavení cvičebním náradím a náčiním je dobré, včetně dostatečného počtu míčů na sportovní hry. Část výuky (6 hodin) probíhá v tělocvičně Sokola Malá Strana na základě „Hospodářské smlouvy o dočasném užívání tělocvičny Sokola Malá Strana“ (včetně užívání přilehlého hřiště) ze dne 14. června 2000.

V tělocvičně a v případě příznivého počasí na hřišti s umělým povrchem se vyučují především sportovní hry a základy atletiky (běhy, skok daleký).

Výuka je realizována formou dvouhodinovek (odděleně pro dívky a chlapce), což je vzhledem k přecházení do tělocvičny mimo prostory školy nutné, ale v ostatních případech z hlediska psychohygieny žáků, efektivitu a zdravotního významu nepříliš vhodné. Většinou dochází podle vypracovaného harmonogramu ke střídání tělocvičen (mezi těmito hodinami mají žáci přestávku, při které sedí v šatně).

Výuka se vyznačovala dobrou přípravou a snahou učitelů o správnou skladbu vyučovací jednotky jak po metodické, tak i odborné stránce. Učitelé volili odpovídající metody i cvičební prostředky. Organizace, formy a metody výuky byly převážně velmi dobré, učitelé dbali na posloupnost cvičení a návaznost metodických postupů. Verbální projevy učitelů byly vesměs velmi dobré, včetně předvádění a vysvětlování správnosti provedení cviků a cvičení. Rezervy byly v některých případech v přesnějším opravování chybného provádění cviků (např. basketbal) a v pestřejším výběru herních cvičení. Efektivita výuky a fyzické zatížení žáků byly většinou průměrné, stejně tak jejich pohybová úroveň.

V průběhu výuky byly uplatňovány motivační prvky, avšak účinnost nebyla vždy u všech žáků zaznamenána. V některých případech byla oceňována snaha a úspěšné zvládnutí cviků formou povzbuzování a pochvalou. Jako podklady hodnocení na konci pololetí učitelé využívají výsledky pohybových testů.

Ve sledované výuce byla příznivá atmosféra. Komunikace a spolupráce učitelů se žáky byla většinou oboustranná, neformální a přátelská. Zájem žáků o výuku tělesné výchovy byl průměrný.

Výuka předmětu je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledovaných předmětech

Výuka sledovaných předmětů probíhá podle platných učebních dokumentů. Rezervy jsou v plánování předmětu informatika a výpočetní technika. Kvalita vzdělávání je pozitivně ovlivněna odbornou a pedagogickou způsobilostí učitelů a jejich zodpovědnou přípravou na výuku. Materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné. Průběh výuky je většinou promyšlený a jsou respektovány pedagogické zásady.

Ve sledované výuce převládá tradiční frontální přístup. Rezervy jsou v některých předmětech ve využívání názorných pomůcek. Zjištěné nedostatky nesnižují kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu.

Přístup učitelů je založen na principu respektování žáka a snaze vytvořit optimální podmínky pro jeho rozvoj.

Celkové hodnocení kvality vzdělávání ve výuce sledovaných předmětů je velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má písemně zpracovanou koncepci, která je dána tradicí, zaměřením gymnázia a zájmem veřejnosti o studium, které se zde realizuje. Záměry školy jsou jasné a srozumitelné, byly přijaty pedagogickým sborem i rodičovskou veřejností. Stanovené cíle jsou rozpracovány do oblastí výuky, personální, odborných aktivit a další. Vše je zaměřeno na

kvalitní vzdělávací proces, zajišťující absolventům školy co nejlepší přípravu pro vysokoškolské studium. Škola žákům nabízí a realizuje 6 volitelných předmětů pro 3. ročníky, 12 pro 4. ročníky (některé jsou povinně volitelné) a 15 nepovinných předmětů. Množství volitelných předmětů umožňuje žákům ve vyšších ročnících mj. přípravu na profesní zaměření (např. programování v jazyku C, pracovní právo a rekvalifikace, seminář z politologie a další).

Analýzu stavu školy provádí ředitel každoročně ve velmi podrobně vypracované výroční zprávě (viz bod organizování).

Ředitel školy má zpracován velmi obsažný „Plán práce“, obsahující řadu dokumentů (Organizace školního roku 2000/2001, Základní cíle školy v oblastech práce školy, Plán hospitací ředitele, Plány předmětových komisí a další). Na základě těchto plánů se vlastní chod školy řídí měsíčními plány, které vždy v předstihu vypracovává ředitel školy spolu se svými zástupkyněmi. Obsahují přesný termín konání akce, jmenovité určení osobní zodpovědnosti učitelů a další informace. V důsledku velkého množství akcí, exkurzí a přednášek dochází k výraznému zvyšování počtu neoddučených hodin v některých předmětech (např. informatika a výpočetní technika, biologie, matematika).

Při organizování výchovně-vzdělávacího procesu ředitel školy využívá spolupráce s poradními orgány, zejména s předsedy předmětových komisí, respektuje jejich požadavky (zvláště při konání různých akcí).

Výuka probíhá podle vlastních schválených dokumentů MŠMT ČR, tj. učebního plánu osmiletého studijního cyklu čj. 20 594/99-22 (79-02-5/73 ... živé jazyky), učebního plánu čtyřletého studijního cyklu čj. 20595/99-22 (79-02-5/02 ... matematika a fyzika), schválených dne 23. července 1999. Dále se řídí generalizovaným učebním plánem gymnázia s osmiletým studijním cyklem (GUP) čj. 25 048/95-21-23 a GUP se čtyřletým cyklem čj. 25 049/95-21-23 ze dne 14. listopadu 1995.

Učitelé mají učební osnovy MŠMT (schválilo MŠMT ČR pod čj. 20 596/99-22 dne 5. května 1999) zpracovány do časově tematických plánů pro jednotlivé předměty.

Ve škole studuje osm žáků se specifickými poruchami učení. Jejich dokumentace je uložena odděleně a je zabezpečena před zneužitím. Ředitel školy vydal interní metodický pokyn k zajištění péče o tyto žáky, včetně hodnocení a klasifikace. Učitelé tříd, kde tito žáci studují, jsou o jejich zdravotním stavu informováni třídními učiteli na poradách (předložen zápis s podpisy).

Plánování vychází z reálných koncepčních záměrů, je funkční, reaguje na požadavky pracovníků školy a vychází z analýzy činnosti školy za minulý školní rok. Záměry školy, její strategické cíle a rozsáhlé aktivity jsou projednávány se všemi pracovníky, kteří na nich rovněž participují. Škola má podporu ze strany rodičů i rady konzultantů, která je složena z významných osobností (vznikla v listopadu 2000). Rezervy jsou v konání velkého množství akcí a exkurzí, které narušují vlastní výchovně-vzdělávací proces (vysoký počet odpadlých vyučovacích jednotek).

Rozsah a účelnost plánování jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Vedení školy tvoří ředitel školy a jeho dvě zástupkyně (jedna statutární). V základních dokumentech školy je jednoznačně uvedeno, za které oblasti řízení školy příslušný vedoucí pracovník zodpovídá. Kompetence jsou stanoveny účelně, na základě zkušeností a vycházejí z funkční spolupráce členů vedení školy. V dokumentech jsou dále podrobně stanoveny pracovní náplně ostatních pracovníků školy (třídní učitelé, předsedové předmětových komisí atd.). Plánování a koordinace pedagogické práce školy patří především do kompetencí ředitele,

který je průběžně v kontaktu s předsedy předmětových komisí a sleduje problematiku výuky jednotlivých předmětů. Základní dokument „Organizační řád“ obsahuje kromě zmíněných kompetenčních vztahů vlastní organizační schéma, vnitřní řád školy, klasifikační řád, organizační zabezpečení akcí školy a další pokyny. Organizační řád není formální, je funkčním dokumentem, který je v provozu školy plně realizován. Ředitel školy i zástupkyně vedou „pracovní sešit“, ve kterém na poradách vedení (každý týden) zaznamenávají bezprostřední úkoly týkající se chodu školy, včetně jejich kontrol a hodnocení. Jak vyplývá z předložených zápisů porad, vedení školy v případě potřeby okamžitě řeší vzniklé problémy.

Pedagogická dokumentace je vedena (s drobnými chybami formálního rázu, které byly v průběhu inspekce odstraněny - maturitní protokoly, komisionální zkoušky) v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Organizace vyučování je v souladu s obecně závaznými právními předpisy, avšak kontrolou třídních knih inspekce zjistila, že rozvrh hodin je často narušován - četné vyučovací jednotky odpadají z různých důvodů (např. nepřítomnost učitele, časté exkurze a různé přednášky).

Poradní orgány ředitele školy (vedení školy, předsedové předmětových komisí, pedagogické rady, třídní učitelé, výchovný poradce) jsou významnými spolupracovníky, se kterými řeší zvláště problematiku výuky jednotlivých předmětů. Přes výše uvedené rozdělení kompetencí ředitel školy však občas bezprostředně řeší a rozhoduje o řadě úkolů sám. Jeho bezodkladná rozhodnutí jsou pak konkrétní, adresná a jednoznačná.

Informační systém je funkční, informace žákům předávají třídní učitelé (v nižších třídách žakovské knížky), mluvčí tříd (každý měsíc schůzky s ředitelem školy) a dále jsou informováni školními nástěnkami. Informovanost rodičů o prospěchu a chování jejich dětí je zajišťována prostřednictvím třídních schůzek cca 3 - 4 krát ročně (přenášení informací z rady rodičů) a písemnými informacemi. Zdrojem informací pro učitele jsou výše zmíněné měsíční plány, dále pedagogické a provozní porady (cca jedenkrát za měsíc) a informace prostřednictvím předsedů předmětových komisí.

Na veřejnosti se škola prezentuje každoročně Dnem otevřených dveří a dalšími aktivitami (viz kapitola hodnocení kvality vzdělávání).

Výroční zpráva o činnosti školy a Výroční zpráva o hospodaření školy mají dobrou vypovídací hodnotu se snahou o provedení analýzy (převážně však pozitivní zjištění). Poskytuje ucelený pohled na práci školy a na aktivity v jednotlivých předmětech a další akce školy. Žáci dosahují vynikajících výsledků v celostátních i mezinárodních soutěžích a aktivitách ve fyzice i matematice. Škola je zapojena do akcí vzdělávacích programů žáků a učitelů EU – Sokrates.

Organizační struktura je propracovaná, funkční a umožňuje účinné řízení školy.

ČŠI hodnotí organizování jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Tato oblast řízení vychází ze snahy ředitele školy (ve funkci je dva roky) stabilizovat a formovat pedagogický sbor a zapojit všechny učitele do četných aktivit školy. Z toho vyplývá úsilí ředitele školy podílet se co nejvyšší možnou mírou na všech činnostech souvisejících s fungováním školy. Přes jasně vymezené kompetence jsou pravomoci zástupkyň ředitele a předsedů předmětových komisí omezené.

Škola pořádá pravidelně vstupní soustředění pro nové pracovníky školy (seznámení s kolektivem a koncepcí). Na začátku školního roku jsou všichni pracovníci seznamováni s Výroční zprávou o činnosti školy, Organizačním řádem a Příkazem ředitele o postupu v případě výskytu a užívání drog.

Od listopadu 2000 působí na škole Poradní sbor ředitele školy (odborníci z VŠ), který slouží k podpoře a upřesnění pojetí práce s ohledem na zaměření gymnázia. Učitelé se podílejí na mimoškolních aktivitách, účastní se 12 kurzů dalšího vzdělávání (z 1/3 jsou placeny školou), zviditelňují školu i sebe publikační činností. Ředitel školy preferuje kontakty pracovníků i studentů s předními odborníky a VŠ.

Od školního roku 2000/2001 působí na škole 18 nových pracovníků, což souvisí s generační výměnou a nárůstem počtu tříd. Pomoc začínajícím a novým vyučujícím je zajišťována v rámci předmětových komisí, převažující formou jsou konzultace a hospitace.

Morální stimulace je prováděna verbální pochvalou na pedagogických radách (doloženo zápisy), ojedinělé problémy jsou řešeny pohovorem. Finanční motivace vychází z Vnitřního mzdového řádu a Kritérií pro přiznání osobních příplatků, s obsahem obou listin byli pracovníci seznámeni. Práci předsedů předmětových komisí hodnotí a finančně oceňuje ředitel školy, na hodnocení jednotlivých pracovníků se kromě vedení školy podílejí i předsedové předmětových komisí.

Evaluace školy probíhá průběžně na pedagogických radách, komplexní hodnocení je ve výroční zprávě. ČŠI byl předložen text „Pozitiva 2000-2001 ke dni 3.1.2001“, ve kterém ředitel školy mj. vyzdvihl aktivity školy v tomto školním roce.

Způsob vedení a motivování pracovníků realizovaný vedením školy je cílený a funkční, převážnou část úkolů v této oblasti plní ředitel školy. Vedle finanční motivace využívá i morální stimulaci, významnou součástí je zapojování pracovníků do mimoškolních aktivit a do spolupráce s odborníky a VŠ v souladu se zaměřením školy.

Oblast vedení a motivování pracovníků je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vypracovaný „Plán kontrolní činnosti ředitele GCHD na školní rok 2000-2001“, který je rozdělen na oblast výchovně-vzdělávacího procesu a na oblast provozu školy a hospodaření. Celkem obsahuje 16 bodů, u každého je konkrétní obsah kontrolní činnosti, funkce kontrolovaného pracovníka a časové relace kontrol.

Zástupkyně ředitele nemají písemně zpracovaný kontrolní plán, ale vedle detailně vymezených kompetencí jim ke kontrolní činnosti slouží tzv. „pracovní sešit“ (výše zmíněný), který je funkční a velmi operativní (jsou v něm zaznamenávány jednotlivé úkoly a jejich splnění a dále veškerá jednání s pracovníky, žáky, rodiči i orgány státní správy, atd.).

Kontrolní systém má těžiště v práci ředitele, který vedle vysokého počtu hospitací shromažďuje informace ze všech oblastí školy a provádí důslednou analýzu výsledků dílčích kontrol. Rezervy jsou v práci předmětových komisí, což souvisí s částečnou výměnou předsedů (zápisy z porad jednotlivých komisí jsou konkrétní a mají pracovní charakter). Rezervy jsou i v kontrole plnění tematických plánů a kontrole počtu odučených hodin v jednotlivých předmětech za školní rok.

Hospitační činnost ředitele školy a dalších pověřených pracovníků je rozsáhlá, od začátku školního roku do doby konání inspekce bylo provedeno celkem 70 hospitací (ředitel, zástupkyně, předsedové PK). Předložené hospitační záznamy obsahují hodnocení pouze velmi dobré a výborné, doporučení jsou převážně ve stylu „zapojovat studenty do pracovních aktivit“. Výsledky rozborů sledované výuky společně s ČŠI byly vedením školy prováděny kvalifikovaně, občas byly mírně nadhodnocené. Systém hospitační činnosti je detailně rozpracován (na jednotlivé předměty a třídy) a přesně plněn.

Evaluacími nástroji pro sledování kvality práce jsou maturitní zkoušky, úspěšnost při přijímání

na VŠ a výsledky studentů v mimoškolní činnosti (viz výše).

Kontrolní mechanismy jsou písemně detailně zpracované a důsledně realizované v praxi. Ředitel školy provádí analýzu zjištěných skutečností a přijímá operativně funkční opatření. Rezervy jsou v práci některých předmětových komisí. Výrazným pozitivem je způsob provádění hospitační činnosti.

Kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Rozsah a účelnost plánování a organizování jsou velmi dobré, stejně tak cílené vedení a motivování pracovníků. I přes rezervy v práci předmětových komisí jsou kontrolní mechanismy hodnoceny jako velmi dobré. Řízení školy je promyšlené a funkční.

Celkové hodnocení kvality řízení je velmi dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 13 169/99-21 ze dne 1. února 1999
- Zřizovací listina vydaná MŠMT 17. prosince 1992 čj. 28 221/92-26 a dodatky č. 1 - 3
- Učební dokumenty (učební plány a osnovy), tematické plány sledovaných předmětů
- Vzdělávací koncepce školy
- Dotazník pro ředitele školy před inspekcí
- Hospitační záznamy ředitele školy, předsedů předmětových komisí a ČŠI
- Záписy z pedagogických a provozních porad, z předmětových komisí, porad vedení školy
- Materiály školy: plán práce, plány předmětových komisí, plán hospitací, měsíční plány, organizační řád, vnitřní řád školy, klasifikační řád, organizační zabezpečení akcí školy, rozvrhy hodin, interní pokyny ředitele školy, pracovní sešity a další
- Příkaz ředitele o postupu v případě výskytu a užívání drog
- Vnitřní mzdový řád
- Kritéria pro přiznání osobních příplatků
- Pozitiva 2000-2001 ke dne 3. 1. 2001
- Plán kontrolní činnosti ředitele na školní rok 2000-2001
- Seznam volitelných a nepovinných předmětů
- Maturitní otázky z biologie, fyziky, matematiky a českého jazyka
- Výroční zpráva o činnosti školy, Výroční zpráva o hospodaření
- Pedagogická dokumentace školy ve smyslu § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Hospodářská smlouva o dočasném užívání tělocvičny Sokola Malá Strana a Hospodářská smlouva o dočasném užívání hřiště
- Přehled aktivit a výsledků školy

ZÁVĚR

Škola dobře naplňuje svoji koncepci a kvalitně připravuje žáky pro vysokoškolská studia, zvláště v rámci svého zaměření. V materiálních podmínkách jsou určité rezervy, stejně tak v organizaci a metodách výuky některých učitelů.

Vynikající úroveň kvality výuky je ve fyzice a matematice, kvalita vzdělávání v ostatních sledovaných předmětech je hodnocena jako velmi dobrá, stejně tak úroveň kvality řízení, která je výrazně ovlivněna silnou osobností ředitele školy.

Vynikající je prezentace školy na veřejnosti a množství aktivit, do kterých jsou zapojováni učitelé i žáci.

Mimořádné výsledky dosahují žáci školy na republikových i mezinárodních soutěžích zejména ve fyzice a matematice.

Škola vytváří příznivé podmínky pro rozvoj osobnosti žáka.

Celkově je škola ve sledované oblasti hodnocena jako velmi dobrá.

Využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a k účelu jejich poskytnutí je efektivní.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jaroslava Kněnická	KněnickáJ. v. r.
Členové týmu	Ing. Milan Chmelař	Chmelař v. r.
	PaedDr. Vladimír Tenčl	Tenčl v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Mgr. Marie Knížová	

V Praze dne 19. ledna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. ledna 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Doc. RNDr. Zdeněk Kluiber, CSc.

Z. Kluiber v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel Magistrát hl. m. Prahy	12. února 2001	010 154/01-5008

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány